

احکام شیر دادن

باریکرد بررسی مسئله ازدواج پدر نسی- با خواهر رضاعی

به کوشش:

سید محمد مهدی حسینی

مجلس شورای اسلامی

۱۳۹۸

بیشگفتار

یکی از مواردی که موجب حرمت نکاح می‌شود، رضاع می‌باشد. طبق آیه ۲۳ سوره مبارکه نساء، رضاع شامل هفت مورد می‌شود: ۱. مادر رضاعی ۲. خواهر رضاعی ۳. دختر رضاعی ۴. عمه رضاعی ۵. خاله رضاعی ۶. دختر برادر رضاعی ۷. دختر خواهر رضاعی.

آنچه در این کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرد، این است که آیا رضاع لاحق، در نکاح سابق تأثیرگذار هست یا خیر؟

فقهها، در باب این مسأله، دو فتوا بیان کرده‌اند: اول آن که اگر فردی چه شیرخوار خود را برای رضاع به خانمی (مرضعه) بدهد، و رضاع شرعی حاصل شود، او نمی‌تواند دختر نسبی آن مرضعه یا دختر نسبی و رضاعی شوهر مرضعه (صاحب اللبن) را به عقد ازدواج خود درآورد. فتوای دوم این که اگر مادر دختری، نوهی دختری خویش را شیر دهد و رضاع شرعی حاصل شود، اماد او بر دخترش حرام می‌شود.

فقههای عظام، دو فتوای مذکور را از روایاتی که در این باب وجود دارد، برداشت کرده‌اند. حال سؤال این جا است که دلالت روایات بر مسئله تا چه اندازه است؟ و آیا دلیل دیگری بر این مسئله وجود دارد یا خیر؟

با توجه به بررسی‌هایی که در این مسئله صورت می‌گیرد، در نهایت به این نتیجه می‌رسیم که نمی‌توان با روایاتی که در این باب وجود دارد، حکم حرمت نکاح ابوالمرتضع با اولاد صاحب لبن را پذیرفت. زیرا این روایات هم از جهت سند، و هم از جهت دلالت مشکل دارد و این که مشهور فقها به این روایات عمل کرده‌اند، به جهت عدم توجه به اشکالات روایت بوده است. علاوه بر این که به وسیله تراعد اصولی که در این زمینه وجود دارد، از جمله احتیاط، اصل در أصالة الاباحه، و قاعده فقهی لایحرم الحلال الحرام، می‌توان عدم حرمت نکاح ابوالمرتضع، با اولاد صاحب فحل را نتیجه گرفت.

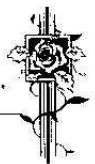
فهرست مطالب

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۱۳	تاریف مسئله
۱۵	پیشینه تحقیق
۱۶	اهمیت و هدف پژوهش (ثمره بحث)
۱۷	بررسی مفاهیم و مفروضات
۱۹	ادله‌ی سببیت رضاع و حیثیت
۲۱	موارد حرمت نکاح
۲۶	معنای یحرم من الرضاع ما یرضع من اللبن (مضاهره)
۲۸	شرایط تحریم رضاع
۴۱	نظر مراجع عظام تقلید در باب مسئله نکاح ابوالمضع با اولاد صاحب لبن

فصل دوم: بیان و بررسی برخی از مباحث اصول و قواعد فقهیه در باب رضاع

۵۱	احتیاط
۷۰	مطلق و مقید و مقدمات حکمت
۷۸	استصحاب
۹۱	أصالة الاباحة
۹۴	قاعده فقهی لایحرم الحلال الحرام

فصل سوم: دیدگاه قائلان به حرمت و جواز نکاح و مناقشات بین آنها

- دیدگاه قائلان به حرمت نکاح ۱۰۱
- دلالت روایت عام: ۱۰۶
- روایات خاص: ۱۰۸
- دیدگاه برخی از قائلان به جواز نکاح ۱۱۸
- مناقشات در روایات ۱۲۵
- مناقشه در سند دو روایت علی بن مهزیار و ایوب بن نوح: ۱۲۶
- جواب مناقشه در سند دو روایت: ۱۲۸
- مناقشه در روایت اول (علی بن مهزیار): ۱۳۰
- مناقشه در دلالت روایت دوم: ۱۳۵
- مناقشه در روایت سوم (عبدالله بن جابر): ۱۳۶
- نتیجه گیری ۱۳۷
- منابع و مأخذ ۱۴۳